

Макар Тихомиров: «Хочеться встигнути якомога більше!»

Анастасія Канівець

Макар Тихомиров у фільмі «Межа». Режисер Петер Беб'як. Словаччина, Україна, 2017.

Макар Тихомиров. Фото Лени Івашкіної.

Фільмом-подією 2017 року і наразі одним з найкращих фільмів незалежної України стали «Кіборги. Герої не вмирають» Ахтема Сеїтаблаєва. А одним із найяскравіших персонажів, навіть більше, ідейних вузлів кінострічки – «кіборг» Мажор, син заможних батьків, що пройшов Майдан і добровольцем пішов на війну. Ця роль стала першою правдиво «зоряною» для виконавця – Макара Тихомирова. Можна було б пожартувати на тему того, що «мажором» у певному сенсі є і сам актор. Принаймні у сфері мистецькій, адже належить він до театральної родини. Народився Макар передріздвяного 6 січня 1997 року у Вінниці, в родині акторки Ірини Мак і режисера Тихона (Ігоря) Тихомирова. Така сім'я – уже свого роду «університет», хоч і дещо специфічний. Зрозуміло, що мистецький світ став рідним з раннього дитинства: в одному з інтерв'ю актор розповідав, що немовлям спав у візочку в маминій гримерці, поки вона грала на сцені Театру на Лівому березі. На дверях навіть висіла табличка: «Тихо! Макар спить»¹.

«Так склалося, що нюанси акторської майстерності з батьками мало обговорювали. Здебільшого розмовляли про, скажімо, умови існування в цій професії. Спілкування з колегами, ставлення до матеріалу і т. п.», – говорить актор. Безпосереднє ж вивчення професії відбувалося в Київському національному університеті театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, під керівництвом майстра Дмитра Богомазова. Його й викладачів (Андрія Самініна та Анатолія Ященка) навчальний підхід Тихомирову найбільше запам'ятався довірою до студента: «Величезний плюс їхнього викладання полягає в тому, що студента-актора не заганяють в жорсткі рамки, напрацьовані кимось роками, а дають йому свободу думки і допомагають її спрямувати у

перспективне русло», – розповів він «Кіно-Театру».

Мабуть, це найбільше заїмпонувало Макарові, зокрема тому, що на час навчання він уже мав свій акторський досвід. Перший (і наразі кількісно найбільший) здобув у серіалах. Уперше на знімальному майданчику опинився в десятирічному віці, в «Серцю не накажеш» Олега Гойди, Оксани Тараненко і Олега Масленнікова. А за чотири роки – помітна роль і перша спів-праця з Ахтемом Сеїтаблаєвим у чотирисерійних «Чемпіонах з підворотні» (2011). Стрічка, що одержала «Золотого Дюка» і приз ЮНІСЕФ у національному конкурсі Одеського МКФ-2012, базована на реальних подіях – перемозі української команди на всесвітньому чемпіонаті з футболу серед безхатьків. Тихомиров зіграв там ватажка малолітніх злочинців Макса. В одній з побічних сюжетних ліній він протистоїть головному герою, колишній футбольній «зірці» Сергію Ладигіну (у виконанні Олексія Горбунова), в «боротьбі за душу» маленького безхатька на прізвище Пушок. Роль невелика, але досить яскрава, і в ній юний актор показав чимало відтінків. У першому епізоді з Максом перед глядачем постає хлопчина з собакою, який просить милостиню і принагідно обкрадає свого «добродійника»; але, оскільки останній – антигерой, та й крадіжка виглядає майже артистично, антипатії юний злочинець не викликає. Далі виявляється, що він є «куратором» «банди» з трьох маленьких крадіїв, яких тримає під досить жорстким контролем. Поступово в образі наростають мотиви жорстокості (чинить замах на життя Ладигіна, підпаливши його місце ночівлі), боягузтва й підлості (потрапивши за вже згадану крадіжку до рук бізнесмена з бандитським минулим і відповідними звичками – лякається і намагається перекинути провину на своїх «підопічних»). Щоправда, через невеликий обсяг екранного часу роль перетворилася на низку епізодів-замальовок, але для повноти і розкриття образу актор зробив усе від нього залежне. Цікаво, що ця роль дещо перегукується із «зоряним» для актора образом «кіборга» Мажора: Макс – теж «мажор», дитина з багатою

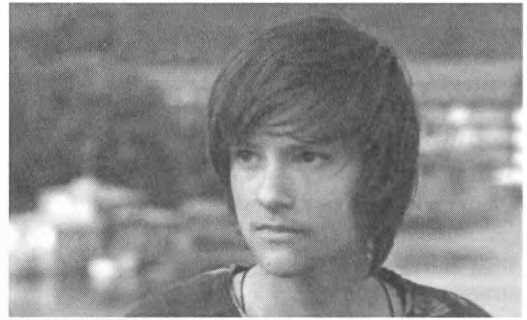
¹ «Мажор» из «Киборгов» Макар Тихомиров: После съемок я понял, что мое представление о своей стране кардинально изменилось/ Інтерв'ю взяла К. Городнича // https://like.lb.ua/celebrities/2017/12/02/27641_mazhor_kiborgov_makar.html?fbclid=IwAR1biNCQtElZoVvQTFNBjvZjyIMvh r3EytG0Ic9c90M0hbJiZOj3BdNJQ

сім'ї, що обрав собі заняття виключно «за покликом серця». Хтозна, можливо, робота з цим негативним образом також допомогла виконавцю зробити свого «кіборга-мажора» випуклим, багатогранним?

Після участі в інших багатосерійних проектах (від білорусько-російсько-українського «Смерть шпигунам. Прихований ворог» (2012) про протистояння диверсантів і СМЕРШу в Другій світовій, до «Підкидьків» (2016), про дитячу лікарню та покинутих батьками немовлят) Тихомиров знову потрапив на знімальний майданчик Ахтема Сеїтаблаєва.

Сам режисер розповідав, як визначився з виконавцем ролі юного «кіборга»: «Від початку я знав лише, що один актор точно підходить на роль Мажора. Це зовсім молодий актор Макар Тихомиров. Ще будучи дитиною, Макар знімався в моєму фільмі «Чемпіони з підворітні». А коли я побачив його в серіалі «Водили», зрозумів, що хлопець виріс, набрав акторського м'яса. Тож з Мажором одразу склалося розуміння. І ми не помилилися»².

«Доходили до мене чутки, що Ахтем Шевкетович збира-

Макар Тихомиров у фільмі «Чемпіони з підворітні». Режисер Ахтем Сеїтаблаєв. Україна, 2011.

ту, знає іноземні мови, народився в незалежній Україні, і саме він є хедлайнером того, на що я сподіваюсь і про що мрію – що саме такі люди готові брати участь у будівництві нової країни. З надзвичайною повагою ставлюсь до дорослого покоління, але наш фільм насамперед про таку молодь і для неї»³. Звісно, це ніяк не применшує ролі старших бійців і акторів – але нас насамперед цікавлять Мажор і його виконавець Макар Тихомиров.

По суті, у фільмі є дві лінії протистояння: зовнішнього – з ворогом, і внутрішнього – світоглядного та міжпоколінневого. Щодо першого, Тихомиров-Мажор демонструє традиційну динаміку, показуючи, як із «зеленого» бійця виховується досвідчений. Щодо другого – образ сталий. Так, утім, воно може (а то й має) бути: тут Мажор – втілення ідеї, позиції, світогляду. Його командир Серпень – це старша патріотична генерація, люди середнього віку, що виростили в Союзі, усвідомлюють загрозу його «пережитків» і в боротьбі з російським імперіалізмом нещадно відкидають усе, що вважають потенційно загрозливим (включаючи культуру). Мажор – ліберальна, освічена в нових традиціях молодь, звикла не оглядатися на минуле, а дивитися вперед і приймати демократичні цінності як щось саме собою зрозуміле. Багато в чому він інтелектуально розкутіший, відкритий до різних культурних світів. Але й – запальний, досить безапеляційний і агресивний у судженнях. Втім, це можна списати на вік і темперамент. Той самий запал, що привів його до військомату, підштовхує бійця звинуватити старшого товариша по зброї у тому, що саме той (як представник свого покоління) винний у війні, в реванші тіней радянського минулого. Та сама внутрішня свобода, що привела героя на Майдан, попервах обернулася... звичайнісінькою недисциплінованістю (а у війську це – серйозний злочин). І разом із тим, відчувається, що ці вади – то «хвороби росту», інтелектуального, емоційного й морального, і саме з таких «мажорів» має в майбутньому вирости нова генерація української еліти (справжньої, а не того, що в нас часто на це означення безпідставно претендує).

Словом, герой Тихомирова, за зовнішньої простоти обра-

Макар Тихомиров у виставі «Дванадцять ніч» за Вільямом Шекспіром. Режисери Дмитро Богомазов, Андрій Самінін. Театр драми і комедії на лівому березі Дніпра.

ється запросити мене на цю роль, але я не знав, коли саме це відбудеться. Відреагував, звичайно, позитивно, дуже був радий, що все так склалося», – згадує про цю пропозицію Тихомиров. Його герой – Антон Ясинський, наймолодший з центральних персонажів фільму. Музикант міжнародного рівня, інтелектуал, патріот (але не бездумний «ура-патріот», а свідомий громадянин з активною життєвою позицією), нарешті, недосвідчений і недовихований, але перспективний боєць. А ще – представник того самого покоління, з яким іде діалог і значною мірою для якого створено фільм. Розповідаючи про зустріч з одним молодим бійцем, Ахтем Сеїтаблаєв підсумував: «Я зрозумів, що ось таким буде наш головний герой. Він має якісну осві-

² Актор фільму «Кіборги» Роман Семисал: Коли почалися зйомки, я вже півтора року як повернувся з фронту. Однак виник азарт знову взяти автомат у руки. Розмовляла Віолетта Кіркока // <https://censor.net.ua/r463664>

³ Ахтем Сеїтаблаєв про зйомки «Кіборгів» і порятунок від фейків // <https://polilog.com.ua/ukr/2017/akhtem-seitablaev-pro-zjomky-kiborgiv-i-poryatunok-vid-fejkiv/>

зу, спонукає до досить серйозних роздумів. На культурний архетип «молодого бійця» накладаються чимало проблем, питань і відповідей сучасної України – та й, зрештою, не лише України. Щоб гідно втілити такий образ, зберегти його структурну ясність і водночас наповнити індивідуальністю, потрібен чималий акторський внесок. Тож Макарові можна подякувати за харизматичний і правдивий образ (заслуга актора і режисера особливо помітні на тлі тих недоліків, що ними часто грішать українські актори на екрані). Переконаливий (принаймні для масового глядача) образ «кіборга» потребував чималої підготовки. У роботі над ним актор ішов, за власним виразом, «від сценарію, інтуїції та певних документальних відео». Безцінним джерелом інформації і натхнення, звісно, стали самі учасники подій: «Зустрічі стали для мене цікавим відкриттям. Вразило, як ці люди вміють усміхатися після всього, через що пройшли. Але, напевно, інакше неможливо. Спілкування було цікавим, дізнався багато історій, і кумедних, і моторошних. І після всього цього Вони (з великої літери, бо маю на увазі всіх, хто воював в АТО) стали більш знайомими, більш зрозумілими». До речі, хоча загалом образи «кіборгів» збірні, мають вони і прототипи (іноді декілька). Зокрема, Мажор орієнтований на бійця з Правого сектора з позивним Вогонь; крім того, як стверджували деякі бійці, кіногерой нагадує наймолодшого захисника Аеропорту – Сергія Табалу з позивним Север⁴.

Робота над роллю була тим складнішою, оскільки в цей час Макар ще навчався (університет закінчив уже у 2018 році). Як вдавалося поєднувати роботу і навчання, чи була підтримка викладачів? «Так, з їхнього боку було цілковите розуміння і підтримка. Мене відпустили зніматися, і навіть вдалося цим обом "фронтам" домовитися таким чином, що в перерві між двома знімальними блоками ми випустили нашу студентську виставу за Вільямом Шекспіром "Дванадцята ніч, або Чого забажаєте". І там встиг, і там». Тут доречно згадати, що «Дванадцята ніч» Дмитра Богомазова, поставлена в Театрі драми і комедії на лівому березі Дніпра, не пройшла непоміченою критиками, має фестивальну історію, і навіть одержала престижну премію «Дзеркало сцени-2018»⁵. Як бачимо, і театральна сцена прийняла молодого актора. Він же на питання, де почуватися вільніше – на сцені чи знімальному майданчику, відповідає: «А раз на раз не випадає. Стільки нюансів. Іноді на знімальному майданчику вдається відпустити себе і творити що заманеться, іноді сцена дає таку можливість. Моя мета, напевно, в тому, щоб почуватися вільно будь-де!». Але повернімося до кіно. Роль у «Кіборгах» у професійному житті Макара Тихомирова, безперечно, стала подією, проте він сам свого героя не ідеалізує (на відміну від, мабуть, ба-

Макар Тихомиров у фільмі «Кіборги». Режисер Ахтем Сеїтаблаєв. Україна, 2017.

гатьох глядачів). Ми поцікавилися, чим для нього особисто став цей персонаж. «Роллю він став! Його думка, як і думка кожного з персонажів, має право на існування. Але я не у всьому згоден з Мажором. Він ще по-юному максималіст, ділить світ на чорне й біле». А як щодо глядачів та їхньої оцінки? «Різні відгуки. Ті, хто пов'язані з професією, бачать недоліки, які я й сам бачу. Добре, що є куди рости!»

Говорячи про оцінку актора, зокрема за кордоном, не можна не згадати про його участь у гучному міжнародному проєкті. У тому ж 2017-му вийшла словацько-українська «Межа» режисера Петера Баб'яка, відзначена низкою міжнародних нагород (зокрема, «Кришталеvim глобусом» за найкращу режисуру 52-го МКФ у Карлових Варах), претендент на «Оскара» від Словаччини. У цій стрічці про «труди і дні» контрабандистів на словацько-українському кордоні Макар зіграв Луку Дачея – ув'язненого сина українського «партнера по бізнесу» головного героя. Роль другопланова, проте участь у проєкті вже досягнення. Втім, «Межа» принесла акторові не лише професійне задоволення. Про зйомки в Словаччині він згадує: «Цікаві знайомства і прекрасних чотири дні у Братиславі, при лише двох знімальних днях. Я мав можливість спілкуватися із зарубіжними кінематографістами, а також пройти пішки півміста вночі, познайомитися з кількома затишними кав'ярнями і ресторанчиками. Коли ти сам гуляєш вперше в іншій країні, не знаючи місцевої мови, – це круго!»

Так, старт на «великому екрані» у Макара Тихомирова яскравий. Яку роль він хотів би зіграти? «Будь-яку. Поменше героїв-закоханих, якщо можна! Дуже хотів би зіграти якогось "андердога". Це тип персонажа, який із самих низів соціального, матеріального, духовного стану тощо, власними зусиллями піднімається і змінює своє життя. Хотів би зіграти людину, чимось одержиму, хотів би зіграти когось із відомих особистостей у майбутньому. Людей нестандартних».

Але й нині актор не скаржиться на відсутність пропозицій, хоч вистачає його далеко не на все: «Останнім часом зайнятість, на жаль, не дає можливості відкликатися на ці пропозиції. Хочеться встигнути якомога більше і якомога якісніше! А для цього треба ще так багато зробити...»

Бажаємо успіху! Українське кіно розвивається, і нашому екранному небосхилу явно бракує яскравих зірок. Сподіваємося, Макар Тихомиров займе серед них своє місце, «Кіборги» ж стануть лише одним із багатьох знакових фільмів з його участю.

⁴ «Я зумисне не цікавився війною до зйомок, тепер все переосмислив», – актор «Кіборгів». Розмовляла Дар'я Бура // <https://censor.net.ua/b3037718>

⁵ Вергеліс О. Постміленіали наступають (переможці «Дзеркала сцени-2018») // <https://dt.ua/art/postmileniali-nastupayut-peremozhchidzherkala-sceni-2018-273010.html>